

Credincios teatrului în care și-a inaugurat activitatea, Ion Simionescu a montat, într-un deceniu, texte dintre cele mai diferite, împlinind cu conștiinciozitate sarcinile repertoriului, alegerile teatrului și, uneori, urmînd preferințele sale personale. Scriitori și texte la confluența dramaturgiei clasice universale și naționale, genuri diametral opuse, drame lirice și comedii, satire și poeme dramatice, el le-a transcris scenic cu o descifrare atentă a sensurilor, cu grijă pentru limpezirea mesajului și ecoul contemporan al ideilor. Dar izbutirile neîndoioase se arată în acele piese care corespund cel mai bine temperamentului său artistic, și anume drama lirică contemporană, comedii subtile de construcție și factură clasică. Unor asemenea texte, el le valorifică datele de romantism robust; așa a fost *Secunda 58* de Dorel Dorian, spectacol strălucitor prin afirmarea frumuseții relațiilor umane socialiste, a eticii noi, a poeziei tonice; sau *Chirița în Iași* de Alecsandri, care i-a permis creionarea ascuțită și grațioasă a unei lumi iremediabil apuse, pe care a animat-o pe scenă cu un ridicol niciodată amenințat de platitudine și prost-gust, ci dimpotrivă excelînd prin maliție și suris. Montările sale respiră calm și disciplină interioară în afirmarea prezenței regizorale, dar o fantezie fluidă, inteligentă, le dă uneori luminări neașteptate și, de cele mai multe ori, utile ideilor textului. Alteori, însă, ca în spectacolul *Vulpile* de Lilian Hellman, el forțează desenul ideilor, traducîndu-le cu o apăsare ce contravine stilului său ponderat și tipologiei piesei. Îl preocupă mult munca cu actorul, operînd o laborioasă pregătire a rolurilor, contribuind la profesionalizarea colectivului în care lucrează de atîta timp. Ascunzîndu-se de obicei în spatele actorilor, fantezia, zborul imaginației le-o imprimă lor, fertilizîndu-i, insufflîndu-le inteligență scenică, subtilitate, emoție artistică. Uneori însă îi reproșăm o timiditate artistică în realizarea deplină a concepțiilor îndrăznețe, șovăieli în afirmarea hotărîtă a punctului artistic de vedere. Preferințele sale declarate converg către piesa contemporană originală, cu eroi din viața noastră, cărora să le dea scenic acte de stare civilă și trăsături sufletești calitativ noi.

M. I.

ION TAUB

Născut în 1927. A absolvit Institutul de artă teatrală „Szentgyörgy Istvan” în 1954. Din spectacolele puse în scenă: *Hangița de Goldoni* (spectacol de debut); *Montserrat* de E. Roblès; *Liliumfi de Szigligeti Erde*; *Învățătoarea de Brody Sandor* (Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara); *Ploșnița de Maiakovski* (în colaborare cu V. Maximilian); *Vulpea și strugurii de G. Figueiredo* (Teatrul de Stat din Timișoara); *Vinovați fără vină de Ostrovski* (Teatrul German de Stat din Timișoara); *Discipolul diavolului de G. B. Shaw*; *Ziariștii și Celebrul 702 de Al. Mirodan*; *Mielul turbat de Aurel Baranga*; *Lysistrata de Gherase Dendrino*; *Ultima oră de Mihail Sebastian*; *Căsătoriile se leagă pe pămînt de Huszár Sandor*; *Opera de trei parole de B. Brecht* (Teatrul Maghiar de Stat din Cluj).

Distins cu Premiul II pentru regie la al II-lea Concurs republican al tinerilor artiști din teatrele dramatice din 1957.

Ca și alți colegi din generația sa, Ion Taub se arată în scenă adeptul teatralității afișate, construite pe idee, sens și fantezie, iubind acea poezie dramatică care poate crea în rîndul spectatorilor sentimente și atitudini noi. Preferă chiar să organizeze noi viziuni scenice, în contraste brutale cu tradiția sau cu viziunile obișnuite, și fie că pune în scenă piese originale contemporane sau texte cu tradiție și prestigiu, în spectacolele sale țîșnește întotdeauna gîndirea originală, punctul de vedere personal al directorului de scenă. Din repertoriu preferă satira și acea dramaturgie la confluența căreia se întîlnesc Maiakovski cu Brecht, Shaw cu Dürrenmatt, spiritele lucide și incisive, necruțătoare în persiflarea vechiului din viață și societate, dar generoase în slăvirea a tot ceea ce e nou ca atitudine și idee. Dar Taub nu ocolește nici drama, spectacolul *Montserrat* înscriindu-se în memoria noastră ca o reprezentare zguduitoare prin simplitatea, laconismul și sobrietatea cu care s-au relevat în scenă durerea împilării, a încăușării libertății, și lupta dramatică dintre dreptatea individuală și cea socială. Iubitor de teatru contemporan, Taub s-a pasionat pentru acele piese din dramaturgia originală care reflectă spiritul activ, ziaristic al actualității. Pieselor lui Mirodan, *Ziariștii* și *Celebrul 702*, le-a dat un contur original, o

interpretare diferită, cu totul despărțită de alte montări. De pildă, în *Celebrul 702*, pentru a demonstra caracterul inuman al lumii capitaliste, el scoate în primul plan pe editorul Harrison, ca cea mai semnificativă figură a legilor business-ului, proiectând evoluția celorlalte personaje, inclusiv al lui Cheryl, în funcție de capriciile acestuia. De altfel, regizorul clujean are tendința de a citi orice text într-o manieră proprie, de cele mai multe ori găsind traducerea scenică inedită în însăși substanța lui — cum a fost *Ultima oră* de Mihail Sebastian, unde a dat contururi îndrăznețe satirei, în perspectiva noastră de azi asupra epocii.

Repetițiilor la masă, lecțiilor savante și incursiunilor meditative în text, Taub le preferă repetițiile pe scenă, pasionându-se de fenomenul spectacol; acordând actorului primul rol, caută să exprime prin el nu numai un caracter și descifrarea exactă a unei stări psihologice, ci virtuți „totale”, preocupându-se de dezvoltarea tuturor instrumentelor actorului. Conștient că se poate lăsa furat de jocul pericolos al ideilor în sine, e scrupulos și veșnic neliniștit; se frământă, se consultă, greșește, repară și, ceea ce este principal și deopotrivă de caracteristic colegilor din generația lui, e viu în scenă și prezent în peisajul variat al regiei noastre contemporane.

M. I.

CORNEL TODEA

Născut în 1935. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1958.

Din spectacolele puse în scenă: *Mielul turbat de Aurel Baranga* (spectacol de absolvire, 1959); *Secunda 58 de Dorel Dorian* (Teatrul Național din Cluj, 1960); *Poveste din Irkutsk de A. Arbuzov* (idem, 1961); *Domnișoara Nastasia de G. M. Zamfinescu*; *Cred în tine de Korostiliov* (Piatra-Neamț, 1962); *Febre de Horia Lovinescu* (Teatrul Național „V. Alecsandri” din Iași); *Generalul și nebunul de A. Vagenstein* (Piatra-Neamț, 1962); *Orfeu în infern de Tennessee Williams*; *Noaptea e un sfetnic bun de Al. Mirodan* (idem, 1964). „*Maeștrii umorului universal*” (Mark Twain, O’Henry, Ilf și Petrov, St. Leacock, Arreola, I. L. Caragiale); „*Maeștrii genului scurt*” (Cehov, Cervantes); piese: *Sisif și moartea de Robert Merle și Vizită pe o mică planetă de Gore Vidal* (studioul de televiziune).

Printre regizorii tineri — e din ultima promoție de regie —, Cornel Todea a avut un drum de afirmare mai dificil. Cîteva din spectacolele sale au constituit prilejul unor dezbateri aprinse, cu pronunțat caracter critic (*Secunda 58, Generalul și nebunul*). A existat o perioadă în care ideile regizorale se afirmau, în realizările lui, fără sprijinul unei munci eficiente cu actorul. Două succese de ținută, marcate cu spectacole de genuri diferite — *Orfeu în infern* și *Noaptea e un sfetnic bun* —, au demonstrat recent maturizarea acestui talent. Este de reținut că aceste succese se înscriu pe linia unei colaborări de trei stagii cu echipa de tineri a teatrului din Piatra-Neamț și că, lucrînd cinci spectacole cu această trupă, Todea a căpătat siguranță în munca subtilă și complexă de îndrumare a actorului.

Regizorul nu se afiliază nici unei tendințe extremiste în arta spectacolului, îl interesează în aceeași măsură valorile de analiză psihologică în teatru și forța artistică a procedeelelor de o expresivitate convențională. Consideră că munca regizorului trebuie să se sprijine întotdeauna pe dezvoltarea emoționantă a psihologiei personajelor — firește, realizată în diferite registre și cu diferite particularități, în funcție de genul și stilul piesei și spectacolului. Singura „teză” pe care o acceptă, în ceea ce privește munca asupra spectacolului, este necesitatea de a se adresa *violent* spectatorului, de a-l zguduși, de a-l stăpîni integral în momentele principale ale piesei, prin forța emoției și a ideii. Deși a pus în scenă cu vervă și fantezie multe comedii, montări ca *Poveste din Irkutsk* și *Orfeu în infern* par să demonstreze că adevărata lui vocație este drama, prezentată spectatorilor nu doar ca o lectură sensibilă și pătrunzătoare a unui text, ci ca moment tulburător de înfruntare a pasiunilor umane. Este preocupat mai ales de transpunerea scenică a textelor contemporane (dramaturgia universală a ultimelor trei decenii); nu pare să-și fi descoperit, deocamdată, afinități cu repertoriul clasic.

A. M. N.